

akartam rámutatni, amely a háborús élet mélyén rejtőzött és amelynek fenyegető voltát az író teljes tudatossággal, mintegy könyvének központi gondolatává téve, fűz bele a frontkatonák életébe.

(Szeged.)

Márer Erzsébet.

LEVELESTÁR.

Kulturfölény és jóvátétel. Szomorú dolog, hogy egy magát kereszténynek és nemzetinek valló sajtóorgánum egyvéleményen van a jóvátételt követelő kisantanttal, miközben a destruktívnak és hazafiatlannak kikiáltott sajtó a magyar kulturpolitika védelmére siet . . . Németország az összeomlás utáni években minden mozgósítható vagyonát utakba, csatornába, vasutakba fektette, új egyetemeiket alapított és gyáripárát a békenívó fölé emelte. Ma Németország gazdaságilag és kulturában ismét nagyhatalom, de nem akadt német sajtóorgánum, amely esztelen költekezésnek minősítette volna ezt az ujjiépítést és meghúzta volna a vészharangot, mondván: maradjunk kishatalom, mert különben az antant elveszi a pénzünket. Persze a kulturfölény ellenségei nem gondolják meg, hogy a kisantantnak legfőbb célja Magyarországot parasztállammá súlyeszteni vissza, mert tudják, hogy a tanyai horizont — külpolitikában és a népek versenyében — rájuk nézve kevésbé veszedelmes. — *Kirgizia.* Valamennyien egyvéleményen vagyunk, jobb- és baloldal, kormány és ellenzék: nem maradhat az Alföld „kirgiziai“ állapotban. Ezt a politikát követi a kulturfölény politikája is: — minek hát akkor a gyűlölség? — *Kulturfölény.* Vajon megvan-e még a sokat emlegetett kulturfölény vagy már ez a fogalom is belekerült a nemzet illúziók színes gyűjteményébe? Erre a kérdésre, valamint a „magyar paraszt“ nemzetmegváltó eszméjébe vetett illúzióra még visszatérünk. — *Lampel.* Ha igaz a tétel, hogy az író maga követte el a hőse bűneit, akkor Arany János gyilkos malomkövet hajított, Petőfi pedig óriásokkal állta a harcot, nem is szólva Móricz Zsigmondról, aki — miután állandóan részegeskedett és elcsábította az ellemi-tanító feleségét — annyi gombócot evett, hogy végre megpukkadt belé. Ettől függetlenül a németországi eset — mikor a gyilkos nyomára egy regény vezet — megfontolásra érdemes, nemcsak a pszichiáterek, hanem az irodalmi kritika részéről is. — *Destruktív író.* Birkás Géza legutóbb egy előadásában Verlaine-t a francia katolikus irodalom úttörői közé sorolta. De még mindig vannak, akik Verlaine-t tartják a magyar destruktív irodalom értelmi szerzőjének. — *Azt írja a Toll,* hogy „irodalmi és művészeti lap létünkre nem foglalkozunk részletesen azokkal a problémákkal, amelyeket a katonai büntetőbíráskodásról szóló javaslat fölvetett“. Ez a mondat annyit jelentene, hogy az irodalmi és művészeti lapnak kötelessége volna ugyan katonai dolgokkal foglalkozni, mégsem teszi meg. A *Toll* persze nem ezt akarja mondani. Azt akarja mondani, hogy „irodalmi és művészeti lévén . . .“, vagy pedig „mint-hogy irodalmi lap vagyunk, nem foglalkozunk . . .“ Csodálatos, hogy — irodalmi és művészeti lap létére — nem tud magyarul a *Toll*.